

2025-12-16

Justitiedepartementet

Joakim Lindström
072-601 16 15
joakim.lindstrom@tco.se

TCO:s yttrande över Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Ju2025/01974

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har fått tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99) och lämnar härmed vårt yttrande.

Övergripande synpunkter

TCO avstyrker utredningens förslag till en särskild lag för att återkalla permanenta uppehållstillstånd för vissa utlänningar. Förslaget riskerar att undergräva allmänhetens förtroende för rättssystemet eftersom det kan uppfattas som att rättsstatens principer inte gäller alla på lika villkor. Människors tillit och förtroende för lagstiftningen och de demokratiska institutionerna är viktiga för en hållbar och väl fungerande demokrati. Retroaktiv lagstiftning är en mycket långtgående åtgärd som därför måste tillämpas med stor försiktighet i en rättsstat.

Med hänsyn till hur ingripande retroaktiv lagstiftning är och vilken betydelse som förslaget om återkallelse av permanenta uppehållstillstånd kan få, kräver en sådan lagstiftning som föreslås att förslaget har utretts och analyserats på ett betydligt noggrannare sätt än vad som har gjorts i slutbetänkandet.

Det krävs dessutom tungt vägande skäl för att retroaktiv lagstiftning ska kunna tillåtas och därför är motiven bakom sådan lagstiftning av avgörande betydelse. TCO anser att utredningen inte har lagt fram skäl av sådan tyngd som skulle kunna motivera det nu aktuella förslaget.

I utredningen förekommer dessutom antaganden om människor med permanenta uppehållstillstånd som utredningen inte presenterar något underlag för. I andra delar görs uppskattningar och beräkningar som i sin tur grundas på bristfälliga uppgifter och osäkra antaganden.

TCO anser att det är mycket svårt att överblicka konsekvenserna av förslagen i utredningen. Utöver förslagen i denna utredning har regeringen genomfört reformer på migrationsområdet och flera

utredningar har lämnat förslag medan andra utredningar väntas lämna förslag inom kort. I förekommande fall är direktiven och förslagen överlappande med varandra. För TCO är det praktiskt taget omöjligt att överblicka de sammantagna konsekvenserna av alla de förslag som har genomförts eller lämnats. TCO anser därför att det är lämpligt att regeringen genomfört en utredning av de sammantagna konsekvenserna av liggande och väntade förslag innan fler förändringar genomförs på migrationsområdet.

TCO:s synpunkter på utredningens förslag

5 En särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar

TCO avstyrker utredningens förslag.

Lagen föreslås omfatta samtliga utlänningar som har permanent uppehållstillstånd som flyktingar, alternativt skyddsbehövande, vidarebosatta, varaktigt bosatta i Sverige eller som har beviljats permanent uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter eller verkställighetshinder, den så kallade gymnasielagen, med flera. Enligt huvudregeln föreslås att aktuella permanenta uppehållstillstånd ska återkallas och ersättas med ett tidsbegränsade uppehållstillstånd om det finns förutsättningar för det. En undantagsregel föreslås för den som inom viss tid initierat en ansökan om svenskt medborgarskap och inte nekats ett medborgarskap.

Principiellt anser TCO att det finns en stor osäkerhet om positiva förvaltningsbeslut kan ändras eller återkallas annat än i undantagsfall. Det krävs för övrigt tungt vägande skäl för att med retroaktiv lagstiftning göra avsteg från principen att lagar och regler ska vara förutsebara. Som Domstolsverket skriver i sitt remissyttrande till föreliggande slutbetänkande (SOU 2025:99) så bör Lagrådets ställningstagande kunna ge vägledning om förslaget kan genomföras i svensk rätt alternativt krävs ett prejudicerande ställningstagande om lagen kan tillämpas.

TCO anser att förslaget innebär en mycket långtgående och ingripande åtgärd mot enskilda som har ordnat sitt liv i Sverige i tron att det permanenta uppehållstillstånd som Migrationsverket har beviljat, också gäller tillsvidare. Genomförs förslaget behöver de som vill stanna i landet ansöka om ett svenskt medborgarskap eller något av de tidsbegränsade uppehållstillstånden. Om de inte uppfyller kraven för medborgarskap eller något tidsbegränsat uppehållstillstånd – som för övrigt är föremål för skärpningar i flera andra aktuella förslag – tvingas de lämna landet. Förslagets retroaktiva verkan och dess ingripande konsekvenser kommer inte stärka tilltron till rättssäkerheten eller integrationen i det svenska samhället för de som berörs.

Förslaget kan väntas få dramatiska konsekvenser för Migrationsverket och domstolarna som sannolikt kommer att få ett enormt inflöde av nya ärenden och mål. I utredningen är det inte helt klarlagt hur många som omfattas av förslaget eller hur det ska finansieras, men en uppskattning av antalet berörda som förekommer i utredningen men är behäftade med fler osäkerheter, är att det handlar om cirka 100 000 människor. Ett förslag som på goda grunder kan antas få långt gående konsekvenser för rättssäkerheten, enskilda tillståndsinnehavare, myndigheter och domstolarna måste bygga på en grundligt genomförd utredning och innehålla ett genomarbetat förslag till finansiering.

Sammanfattningsvis anser TCO att förslaget inte bör genomföras med tanke på de rättsliga osäkerheterna, osäkerheter gällande konsekvenserna för samhället och förvaltningen, samt att konsekvenserna för de enskilda är så pass långtgående och ingripande.

Therese Svanström
Ordförande

Joakim Lindström
Utredare